

ÅRSRAPPORT 2014
FOR
DEN HØYERE PÅTALEMYNDIGHET

INNHOLDSFORTEGNELSE

<i>Del 1. Leders beretning</i>	3
<i>Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall</i>	5
2.1 innledning, historikk og organisasjon	5
2.2 Ressurser	6
2.3 Straffesaksbehandling	9
<i>Del 3. Årets aktiviteter og resultater</i>	12
3.1 Måloppnåelse – oppsummering	12
3.2 Fagledelsen	12
3.3 Straffesaksbehandlingen	14
3.5 Politiets innsats mot organisert kriminalitet	19
3.6 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner	21
3.7 Rask retur av utlendinger uten lovlig opphold (tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.1, rapporteringskrav O1 og punkt 2.5 rapporteringskrav R 6)	22
3.9 Tidstyver	22
<i>Del 4. Styring og kontroll i virksomheten</i>	24
<i>Del 5. Vurdering av framtidutsikter</i>	27
<i>Del 6. Årsregnskap</i>	28
6.1 Ledelseskomentar årsregnskapet 2014	28
6.2 Prinsippnote årsregnskapet	30
6.3 Bevilgningsrapporteringen	30
6.4 Artskontorrapporteringen	30
6.5 Om de enkelte embeter	31
6.6 Rapporteringsskjema til Justis- og beredskapsdepartementet	33
6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet	34

Del 1. Leders beretning

Hovedmålet for Riksadvokatembetet er å bidra til redusert kriminalitet ved målrettet og effektiv straffesaksbehandling og en god og hensiktsmessig fagledelse. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

Arbeidet ved Riksadvokatembetet har – og skal ha – betydning for vårt rettssamfunn.

Det er grunnlag for å hevde at vi de siste tiårene har sett tydelige innslag, også i vårt land, av

- bedre organisering, med økt profesjonalitet, spesialisering og fleksibilitet hos gjerningspersoner og større grad av samarbeid mellom ulike kriminelle nettverk,
- flere gjenger med egen tilhørighet, æreskodekser og brutal og voldelig internjustis
- økt internasjonalisering og herunder økt mobilitet hos gjerningspersoner,
- økt bruk av avansert teknologi,
- økt brutalitet, og
- økt sammenblanding mellom illegal og legal virksomhet.

Globalisering/europeisering, en mindre homogen befolkning, formentlig ulik grad av felles, gjennomgående moraloppfatninger og et velferdssamfunn hvor materielle goder er en avgjørende målestokk for vellykkethet, kan trolig forklare atskillig av denne negative utvikling. Økende økonomiske og sosiale forskjeller mellom andre europeiske land og Norge gjør oss spesielt attraktive for den profittbaserte kriminalitet. Samtidig ser vi også i vårt land en klar nedgang i anmeldelser av såkalt mengdekriminalitet på flere områder, bl.a. grove tyverier fra villaer og leiligheter.

Den beskrevne utvikling er ikke uten betydning for Riksadvokatembetets virksomhet.

Påtalemyndighetens samfunnsoppdrag skal og må være tilpasset den tid vi lever i. Vi har som en overordnet rettesnor for vårt arbeid ved Riksadvokatembetets ulike gjøremål at

- strafferettssystemet, inkludert vår egen oppgaveløsning skal til enhver tid tåle dagens lys – også det kritiske lys,
- det humane preg innen strafferettspleien har en betydelig egenverdi og må beholdes,
- rettssikkerhet i vid forstand er av avgjørende betydning, ikke minst i et tillitsperspektiv, og
- det er ikke noen grunnleggende konflikt mellom god kriminalitetsbekjempelse og grunnleggende menneskerettigheter.

Men vi gir også uttrykk for at politiets og påtalemyndighetens rammebetingelser må være slik at etaten er i stand til å bekjempe kriminalitet på en adekvat og hensiktsmessig måte, som borgerne har tillit til. Her vil formentlig de fleste være enige i at hovedansvaret for dette perspektiv ligger hos lovgivende og bevilgende myndigheter.

I tråd med foranstående skal de ansatte ved Riksadvokatembetet:

- bidra til at samtlige statsadvokatembeter og politidistrikter kan nå de fastsatte mål for straffesaksbehandlingen
- bidra til at statsadvokatembetenes og politidistriktenes innsats for å bekjempe den alvorlige, organiserte kriminaliteten er best mulig
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet ivaretar sin funksjon som en garantist for rettssikkerhet
- bidra til at det rettslige rammeverket anvendes og utvikles slik at det gir best mulig kriminalitetsbekjempelse og trygghet for den enkelte, samtidig som menneskerettigheter, siktedes rettssikkerhet og kriminalitetsofrenes interesse ivaretas

- bidra til at det internasjonale samarbeidet i straffesaker blir best mulig bl.a. gjennom hensiktsmessig utveksling av informasjon og rask og effektiv behandling av rettsanmodninger
- besørge at Den høyere påtalemyndighet organiseres og driftes på en effektiv måte
- arbeide for at budsjetttildelingen til Den høyere påtalemyndighet gir nødvendig handlingsrom til å utføre oppgavene i et godt og sunt arbeidsmiljø
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet har motiverte medarbeidere med høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø

Straffesakene avgjøres effektivt og med meget god kvalitet ved Riksadvokatembetet. Tilmærmet alle straffesaker behandles av (minst én) statsadvokat/førstestatsadvokat og ass. riksadvokat eller riksadvokaten. Slik sikres at de alvorligste straffesakene fra hele landet får en enhetlig, konsekvent og likeartet behandling. Over tid kan vi bedømme kvaliteten på våre positive påtaleavgjørelser ved å vurdere resultatet i domstolene. Situasjonen er absolutt tilfredsstillende.

90 % av straffesakene skal som kjent være avgjort innen 30 dager, og målet er nådd i 2014. For de siste 6 årene er resultatene i påtalesaker, dvs. de mest alvorlige straffesaker (fra hele landet) slik: 2009 – 97 %, 2010 – 96 %, 2011 – 98 %, 2012 – 96 %, 2013 – 97 % og 2014 – 98 %. I årsrapporten fra 2013 er resultatene betegnet som oppsiktsvekkende gode, hvilket fastholdes.

Fjoråret var preget av mange initiativ fra riksadvokatens side. Ett av de viktigste var å nedsette en arbeidsgruppe som skulle vurdere den såkalte ”Monika-saken” i Hordaland i et læringsammenheng. Denne saken har fått meget stor oppmerksomhet i offentligheten og ikke minst i et tillitsperspektiv var det nødvendig med umiddelbare tiltak.

2014 innebærer et viktig skille hva gjelder etterforskingssituasjonen i politiet. I løpet av året ble det etablert en felles forståelse om at riksadvokatens ”diagnose” er riktig; det er nødvendig med et krafttak slik at etterforskningsfunksjonen (og derved påtale) gis den plass og oppmerksomhet i politiet som denne viktige oppgaven krever. Den felles forståelsen synes nå å omfatte politiledere i distriktene, lederen i Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet. Men den stopper ikke der, også Regjering og Storting synes å gi sin tilslutning til disse vurderinger. Med andre ord ligger forholdene meget godt til rette for å iverksette nødvendige og adekvate tiltak. Dét er kanskje det mest gledelige som har skjedd i 2014, sett med riksadvokatens øyne. De lønnsmessige satsinger som nå kan iverksettes i vår etat, kombinert med flere stillinger som vil bedre fagledelsen er også meget gledelig og ikke minst viktig. Men utfordringene er mange, og 2015 krever stor innsats av hver enkelt medarbeider ved Riksadvokatembetet jf nedenfor. Vi ønsker å være en konstruktiv bidragsyter som medvirker til en god utvikling av strafferettspleien og rettsstaten, solid fundamentert på grunnleggende og avgjørende prinsipper. Vår verdibaserte forankring skal ligge fast.

Oslo, 20. februar 2015

Tor-Aksel Busch

Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

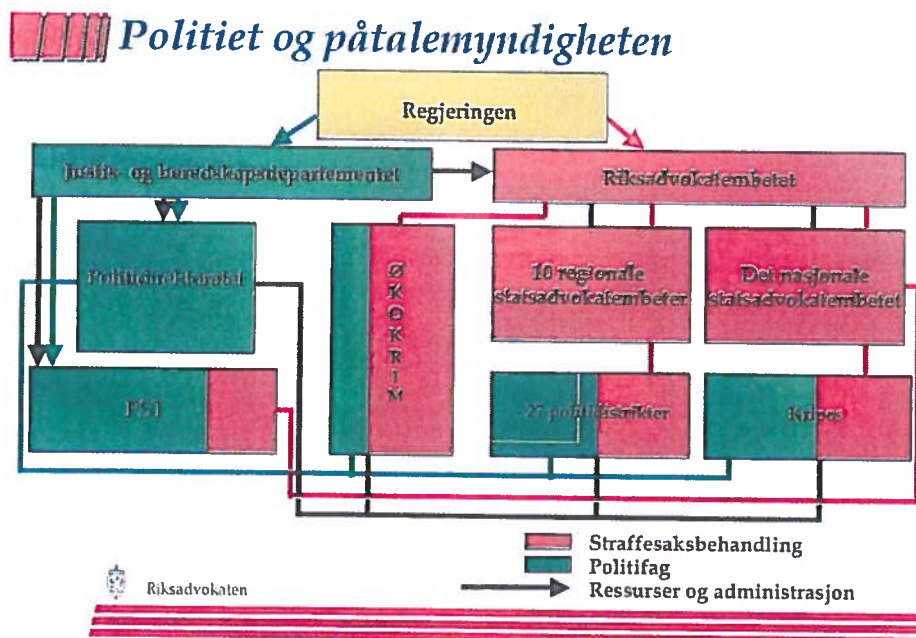
2.1 innledning, historikk og organisasjon

Den høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet, ti regionale statsadvokatembeter og et nasjonalt statsadvokatembete. Riksadvokatembetet ligger sentralt i Oslo på Stortorvet, mens de regionale statsadvokatembetene er lokalisert i Oslo, Hamar, Skien, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Det nasjonale statsadvokatembetet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet ligger i tilknytning til Kripos lokaler på Bryn i Oslo. Nivå en i påtalemyndigheten består av politimesterne og politijuristene, statsadvokatene er nivå to og riksadvokaten nivå tre.

Fram til 1887 lå påtalekompetansen hos amtmannen (dagens fylkesmann), som var underordnet Justisdepartementet. Med straffeprosessloven av 1887 ble et helt nytt embetsverk etablert, hvor en riksadvokat og hans underordnede statsadvokater skulle forfølge straffbare handlinger på statens vegne. (Påtalemyndigheten)

Riksadvokaten leder Den høyere påtalemyndighet og har det faglige overordnede ansvaret for all straffesaksbehandling i egen etat, samt i politiet, Spesialenheten for politisaker, Økokrim og Politiets sikkerhetstjeneste. Administrativt rapporterer riksadvokaten til Justis og beredskapsdepartementet, mens bare Kongen i statsråd kan utferdige alminnelige regler og gi bindende pålegg om utføringen av hans verv, straffeprosessloven § 56.

Organisasjonskartet nedenfor viser ansvarsforholdet mellom sentrale etater innenfor justissektoren.

Påtalemyndigheten i Norge er delt i tre nivåer. Første nivå i påtalemyndigheten er som nevnt integrert i politidistriktene som ledes av politimestrene. Ansvarsforholdene i politiet er dermed todelt: Mens ansvaret for straffesaksbehandlingen ligger til riksadvokaten, har Politidirektoratet og Justisdepartementet ansvaret for administrative, økonomiske og politisære spørsmål (som for eksempel forebyggende virksomhet og ordenstjeneste). Dette benevnes

gjern det to-sporede system og har bl.a. sin bakgrunn i at Justisdepartementet ikke skal kunne gi politiske føringer ved behandlingen av den enkelte straffesak.

Straffeprosesslovens kapittel 7 fastsetter bl.a. hvilket nivå i påtalemyndigheten som kan utferdige tiltale i de ulike straffesaker.

Den høyere påtalemyndighet skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrette og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

2.2 Ressurser

Bemanning

Den høyere påtalemyndighet hadde i 2014 til sammen 155 årsverk fordelt som følger:

Embete	Statsadvokater	Kontortilsatte	Samlet	Turnover
Oslo	31	21	51	2/5
Hedmark og Oppland	4	2,5	6,5	1/0
Vestfold og Telemark	6	3	9	1/0
Agder	5	3,4	8,4	2/0,1
Rogaland	8	4	12	2/1
Hordaland	7	4,5	11,5	1/0
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	4	2,8	6,8	0/0
Trøndelag	5	3	8	0/0
Nordland	4	2,8	6,8	0/0,3
Troms og Finnmark	4	3	7	0/0,5
Det nasjonale embetet	6	2	8	4/0
Riksadvokatembetet	12	7	19	1/1
Sum	96	59	155	14/7,9

31,3 % av statsadvokatene og 93,2 % av de kontoransatte er kvinner. Blant embetslederne er det i dag ingen kvinner, mens det blant avdelingslederne ved Oslo statsadvokatembete er 50 % kvinner. Ved Riksadvokatembetet er 57 % av førstestatsadvokatene kvinner. Blant de kontoransatte finnes ti kontorsjefer og to administrasjonssjefer som alle er kvinner.

Etaten har til sammen syv kontoransatte med fremmedkulturell bakgrunn.

Til sammen 12 av statsadvokatene har vært ute i permisjoner i løpet av 2014. Ti av disse har hatt permisjon for å tjenestegjøre i andre stillinger innenfor justissektoren. En har permisjon for å jobbe ved Universitetet i Bergen og en har hatt omsorgspermisjon. En kontoransatt har hatt forelderpermisjon og en er innvilget permisjon for å tiltre en annen statlig stilling.

Den høyere påtalemyndighet ble i 2014 tildelt budsjettmidler til opprettelse av fire nye statsadvokatstillinger. Følgende embeter fikk tildelt ett hver: Vestfold og Telemark, Hedmark og Oppland, Rogaland og Riksadvokatembetet. I tillegg fikk tre av embetene utvidet kontorstillinger med til sammen 0,9 %. I tabellen over er disse nye embetene og utvidelsene av kontorstillinger tatt inn i kolonnen for turnover. Utelates disse vises en turnover for statsadvokatstillingene på 10,42 %, mens de kontoransatte har hatt en turnover på 10,97 %.

Nedenfor vises alderssammensetningen pr yrkesgruppe for hele etaten. Seniormedarbeidere er gjerne definert til å være de over 50 år og således er 42,11 % av statsadvokatene seniorer, mens 47,7 % av de kontoransatte kommer innenfor denne kategorien. For statsadvokatene er det naturlig med en noe høyere gjennomsnittsalder, som er på 49,7 år for denne gruppen. Det kreves lang utdanning og variert og relevant praksis før en kan tre inn i en slik stilling. Gjennomsnittlig avgangsalder for statsadvokatene de siste fire år er på 68,4 år, mens det for de kontoransatte har vært 63,4 år.

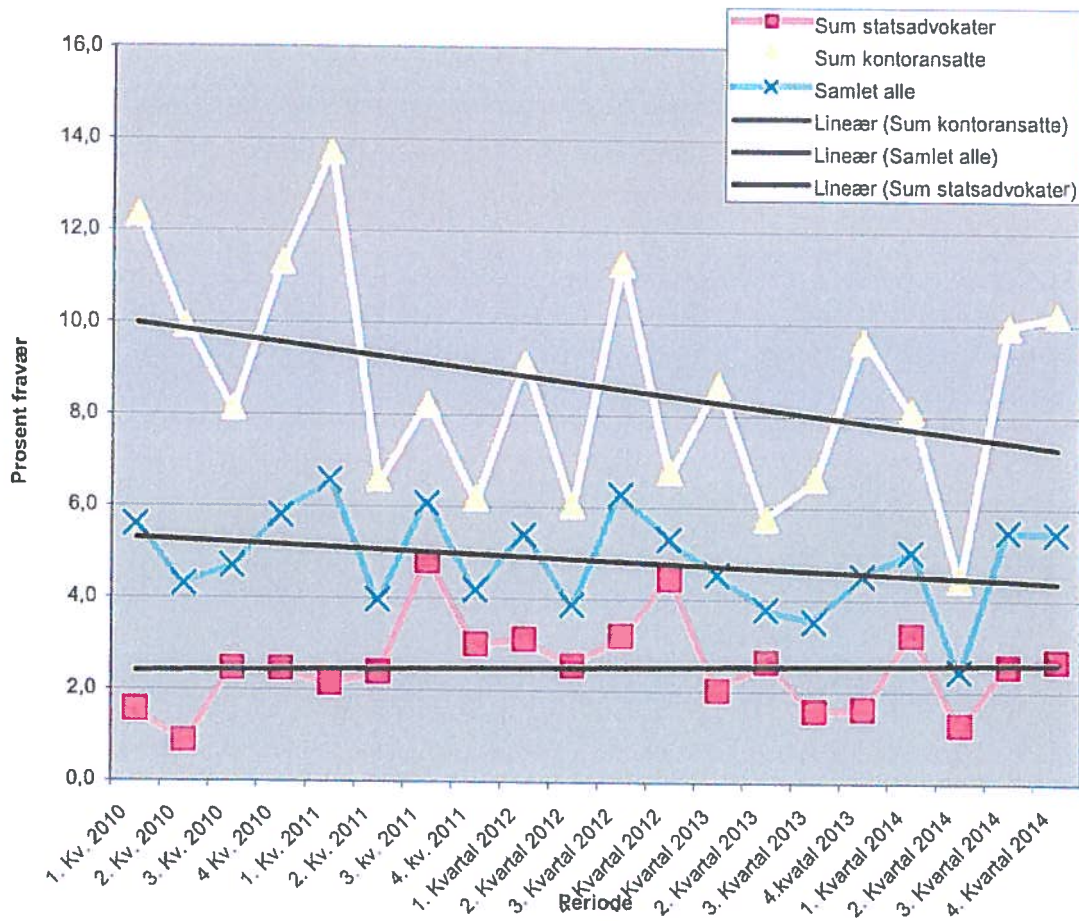
Alderssammensetningen

	Statsadvokater	Kontoransatte
62-70	10,53 %	10,77 %
60-61	6,32 %	3,08 %
50-59	25,26 %	33,85 %
40-49	50,53 %	32,31 %
30-39	7,37 %	15,38 %
20-29	0,00 %	4,62 %
Sum	100,00 %	100,00 %

Sykefravær

Sykefraværet i 2014 var samlet på 4,6 %, hvilket er svært tilfredsstillende med utgangspunkt i NAV's mål om 5,6 %. Ser en på gruppene av ansatte separat, har statsadvokatene et samlet fravær på 2,4 % mens de kontoransatte har et fravær på 8,1 %. Den høyere påtalemyndighet er en IA-bedrift og det arbeides systematisk og målrettet med oppfølging av sykemeldte med tanke på å få disse raskt tilbake i arbeid. 63,39 % av fraværet er "langtidsfravær" og knytter seg til alvorlige diagnoser. Korttidsfraværet på 1-3 dager utgjør 22,44 %, mens fravær mellom 4 og 14 dager utgjør de resterende 14,17 %. Tabellen nedenfor viser sykefraværsutviklingen de siste syv år hvor fraværestrenden er synkende. Det er et mål å redusere sykefraværet blant de kontoransatte med 1 % pr år til NAV's nasjonale mål er nådd også for denne gruppen.

Sykefravær Den høyere påtalemyndighet 2007 til 2014

Økonomi

I 2014 ble etaten tildelt et budsjett på kr 162 990 000. I tillegg ble det kompensert for lønnsoppgjørene i løpet av året med kr 3 283 000. Av den totale tildelingen på kr 166 273 000 ble 99,6 % benyttet.

Den høyere påtalemyndighet har i flere år sett at erfarne og dyktige statsadvokater har søkt seg ut av etaten til stillinger med bedre arbeidsvilkår og bedre lønn. Riksadvokatens satsingsforslag for 2014 omfattet midler til å øke statsadvokatenes lønn ved lokale forhandlinger og ansettelser av flere statsadvokater for å gi bedre arbeidsvilkår, og meget gledelig ble dette fulgt opp. I tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet for 2014 ble det gitt midler til fire nye statsadvokatembeter og det var lagt til grunn at om lag 2,9 mill kr skulle benyttes til økt lønnsnivå for statsadvokatene ved lokale forhandlinger høsten 2014. I 2015 vil det formodentlig bli mulig å løfte statsadvokatene ytterligere opp til et mer adekvat og riktig nivå lønnsmessig. Etter riksadvokatens oppfatning er det ingen grunn til at tingrettsdommere skal være vesentlig bedre betalt enn statsadvokatene.

Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet de siste tre år			
	2012	2013	2014
Antall årsverk	150,1	150,1	155
Samlet tildeling post 01 -99	kr 151 490 000	kr 155 178 000	kr 166 273 000
Utnyttelsesgrad post 1-99	99,08 %	100,20 %	99,26 %
Driftsutgifter	kr 150 398 054	kr 155 473 269	kr 165 044 549
Lønnsandel av driftsutgifter	kr 117 681 485 78,2 %	kr 120 526 960 77,5 %	kr 128 554 252 77,9 %
Lønnsutgifter pr årsverk	kr 784 021	kr 802 978	kr 829 382
Konsulentandel av driftsutgifter	0	0	0
Lønnsutgift fordelt på stillingsgrupper			
Årsverk statsadvokater (inkl. riksadvokat og ass. riksadvokat)	92	92	94,208
Lønnsutgifter	90 463 197	92 913 725	97 295 740
Lønnsutgift pr årsverk	983 296	1 009 932	1 032 776
Kontoransatte	58,1	58,1	59
Lønnsutgifter	27 218 289	27 613 235	31 258 513
Lønnsutgift pr årsverk	468 473	475 271	529 805

I lønnsutgifter er inkludert arbeidsgiveravgift og overtid. Antallet statsadvokater i 2014 er korrigert for at de fire nye stillingene kun var besatt i annet halvår.

2.3 Straffesaksbehandling

Til sammen behandlet de regionale statsadvokatembetene 65 430 påtalesaker og 2 586 klagesaker i 2014. De førte 1 079 aktorater for retten, hvilket innebar 3 204 rettsdager.

Mange av aktoratene er omfattende og i tillegg til krevende dager med forberedelser og selve aktoreringen er det også stor interesse fra pressen i mange av sakene. Ikke minst i saker om økonomisk kriminalitet kan både forberedelser og hovedforhandlinger bli meget ressurskrevende og kreve flere støttefunksjoner enn det man har vært vant til. Dette er i høy grad situasjonen i to av sakene beskrevet nedenfor, den såkalte "Actasaken" og en stor sak om skattesvik og økonomisk utroskap, behandlet henholdsvis ved Rogaland statsadvokatembeter med bistand fra Kripos og ved Hordaland statsadvokatembeter.

"1.september 2014 startet ankeforhandlingen i den såkalte "Acta-saken" i Stavanger. Hovedtiltalte står tiltalt for flere alvorlige overtredelser av verdipapirhandelloven, herunder markedsmanipulasjon, brudd på primærinnsiders meldeplikt, 3 tilfeller av innsidehandel og brudd på egenhandelsreglene. I tillegg gjelder tiltalen brudd på aksjeloven i forbindelse med et aksjonærlån ytt hovedtiltalte fra hans eget selskap på nærmere 90 millioner kroner. Sammen med hovedtiltalte står 6 av hans familiemedlemmer og/eller venner tiltalt for medvirkning til overtredelsene av verdipapirhandelloven. Tiltalen gjelder omfangsmessig nærmere 2000 aksjetransaksjoner og en ulovlig omsetning i Acta aksjen på nærmere 3,5 milliarder kroner. Samtlige tiltalte ble i tingretten idømt lange fengselsstraffer. Bevisforselen for lagmannsretten er omfattende, og saken ventes ikke avsluttet før 1.mai 2015 – dette til tross for at en av de tiltalte har erkjent straffeskyld i løpet av ankeforhandlingen og sitter pr dato fengslet etter egen begjæring. For lagmannsretten føres saken som elektronisk straffesak, og det er gjort en god del nybrottsarbeid av teknisk art. Dette har vært en avgjørende faktor for å få saken avvirket innen fastsatte rammer. Aktoratet har meget gode erfaringer med den elektroniske gjennomføringen, og vil anbefale videreutvikling av dette konseptet.

Et aktorat av et slikt omfang og lengde er krevende på alle måter, og tærer på påtalemyndighetens ressurser og personell involvert. For statsadvokatene og involvert politipersonell medfører det en

betydelig økt arbeidsbelastning over lang tid, med de virkninger det kan ha for privatliv og helse. Erfaringer fra tingrettsforhandlingene har medført et økt fokus på HMS oppfølging og tiltak ifb med ankebehandlingen. Aktoratet følges jevnlig opp av medisinsk personale med særlig kompetanse innen arbeidsmedisin. I tillegg får man lunsj og middag levert, og man har tilgang på lett tilgjengelige treningsfasiliteter. Disse tiltakene har man svært gode erfaringer med, og de har vært avgjørende forutsetninger for at man fra påtalemyndighetens side har kunnet avvikle saken uten sykdomsforfall.

Påtalemyndigheten står overfor store utfordringer når omfattende straffesaker skal inn for domstolene. Viktige rettsikkerhetshensyn skal ivaretas, og arbeidet skal gjennomføres med kvalitet og integritet. Riktige prioriteringer tidlig, god ressursplanlegging og oppfølging av personell, og et tett samarbeid innenfor politi og påtalemyndighet er viktige ingredienser for å lykkes."

"Straffesaken fra Hordaland mot NN gjelder overføring av verdier og inntekter fra hans heleide eller kontrollerte norske selskaper til en selskapsstruktur etablert i utlandet. Han er tiltalt for to tilfeller av grov utroskap (samlet ca m nok 34), samt skattesvik ved mangelfulle opplysninger om skattepliktige gevinster (samlet ca m nok 34), utbytte (samlet ca mnok 30) og formue (akkumulert over 10 år til ca 1,8 mrd nok).

Fra anmeldelsen i 2005 er det nedlagt et betydelig arbeid. Tiltalen omfatter en rekke til dels kompliserte pengetransaksjoner, uoversiktlige mellomværende, utstrakt bruk av opsjoner og transaksjoner mellom nærstående, antedateringer, samt en aksjonærstruktur hvor det benyttes stråmenn og reelle beslutningsprosesser tildekket.

Det ble i 2011 og 2012 gjennomført 12 rettslige bevisopptak i USA, Jersey, England og Skottland (til sammen 4 uker). Samlet består saken nå av ca 160 000 dokumentsider, som er innhentet både fra Norge og ved hjelp av rettsanmodninger til utlandet. Det er i anledning ankeforhandlingen utarbeidet en spesifisert bevisoppgave hvor påtalemyndigheten påberoper ca 3 000 dokumentbevis. I tillegg vil det bli fremlagt omfattende bakgrunnsdokumentasjon som det i varierende grad kan bli nødvendig å gjøre bruk av. For tingretten ble det oppnevnt to sakkyndige som presenterte verdivurderinger av betydning for en av tiltalepostene. Saken og bevisforselens kompleksitet foranlediget fremleggelse av i underkant av 1 000 sider med disposisjoner, presentasjoner og illustrasjoner fra aktorats side. Hovedforhandlingen ble gjennomført fra 17. september til 22. mars. Fellende dom ble avsagt i oktober 2013 (ikke rettskraftig). Den tiltalte ble domt til fengsel i 5 år, halvparten betinget og en bot på 3 millioner. Påtalemyndigheten fikk gjennomslag for vurderingen om at en rekke formelle avtaler, den registrerte aksjonærstrukturen og de formelle styringsorganer, ikke hadde realitet.

Aktoratet ble for tingretten ført av statsadvokatene Elisabeth Deinboll og Jan-Inge Wensell Raanes (den gang politiadvokat). Ved ankeforhandlingen skal også politiadvokat Kari Bjørkhaug Trones være med. Aktoratet har både under forberedelsene og gjennomføringen av hovedforhandlingen vært bistått av en politirevisor som også er datakyndig, en etterforsker fra økoavsnittet, to skatterevisorer, samt en skattejurist. Teamet vil være tilsvarende ved gjennomføringen av ankeforhandlingen, som for øvrig nylig ble utsatt med 6 måneder på grunn av forsvarerskifte (fra april til oktober 2015)."

Av andre saker som har fått offentlig oppmerksomhet er den såkalte **"Hushjelpsaken"**. (Oslo statsadvokatembeter)

"I desember 2014 ble det gjennomført ankeforhandling over 11 dager i Borgarting lagmannsrett i den såkalte "hushjelpsaken", der en 61 år gammel kvinne ble idømt fengsel i 13 år for forsettelig drap på en 89 år gammel mann, samt fradømt arveretten etter ham. Hun hadde arbeidet som privat hushjelp hos avdøde gjennom 15 år, hvor avdøde noen måneder forut for drapet hadde innsatt henne som enearving i sitt testament. Kort tid forut for drapet ønsket avdøde å endre testamentet hvor avdødes advokat fikk i oppdrag å utarbeide et utkast til nytt testament. Avdøde ønsket at domfelte i testamentet skulle erstattes med en ung kvinne fra hjemmehjelpstjenesten. Utkastet til nytt testament var sendt hjem til avdøde, men ble aldri funnet. Avdøde ble funnet død hjemme i sin seng etter at han ikke hadde besvart anrop fra trygghetsentralen etter at trygghetsalarmen var blitt utløst. Vakthavende lege som ankom, fattet ingen mistanke om noe kriminelt og dødsfallet ble innmeldt som naturlig. Blant annet på bakgrunn av advokatens opplysninger til politiet om uklareheter rundt testamentet, ble det likevel besluttet obduksjon som konkluderte med at avdøde var påført ytre mekanisk vold. Overvåkningsbilder fra boligkomplekset viste at domfelte ankom boligkomplekset kort tid forut for at trygghetsalarmen ble utløst og forlot

komplekset 20 minutter senere, i perioden da døden må ha inntrådt. Hennes forklaring rundt dette besøket og ikke minst utviklingen i hennes forklaringer var et sentralt bevisstema i saken. Saken hadde tilnærmet ingen juridiske problemstillinger, men bød på bevismessige utfordringer hva gjelder faktum og konkret hendelsesforløp, samt de implisertes ulike motiv. Saken er ikke rettskraftig, idet domfelte har anket over straffutmålingen til Høyesterett."

Ved Det nasjonale statsadvokatembetet ble ankesak mot en borger i **Rwanda**, som er bosatt i Norge, iretteført høsten 2014.

"Han var tiltalt for drap som var begått som ledd i folkemordet mot tutsier i Rwanda i 1994. En statsadvokat har arbeidet full tid med saken i 10 måneder og ble assistert av en politiadvokat fra Kripos under ankeforhandlingen. Ankeforhandlingen gikk over 17 uker med oppstart 26. august. Det ble avhørt i alt 95 vitner. 35 vitner ble hentet fra Rwanda og forklarte seg direkte for lagmannsretten. 53 vitner ble avhørt via videolink, fra Rwanda og også fra andre land i Afrika.

Ankeforhandlingen var spesiell blant annet ved at det innledningsvis ble vist dokumentarfilm for å gi retten, som var satt med lagrette, et bakteppe for de hendelser som skulle belyses. Det måtte redegjøres for de deler av Rwandas historie som var bakgrunnen for at de uhyrlige forbrytelsene kunne skje. Det var også nødvendig å klarlegge noe av omfanget av folkemordet, hvem som ble drapsmenn og hvordan det var mulig at så mange sivile personer deltok og faktisk tok livet av personer som hadde vært nære naboer. For de aktuelle forhold som tiltalen gjaldt – deltakelse i to store massakre og medvirkning til 8 konkrete drap, fantes ikke tekniske bevis. Saken var derfor krevende å opplyse fordi bevismaterialet utelukkende besto av vitneforklaringer. Vitnene forklarte seg om forhold som skjedde for 20 år siden og muligheten for feilerindringer måtte vurderes spesielt nøye.

Tiltalte ble funnet skyldig i medvirkning til drap på mer enn 2000 personer. Domfelte har anket til Høyesterett over saksbehandlingsfeil og over straffutmålingen."

Del 3. Årets aktiviteter og resultater

Grunnlaget for årsrapporten til departementet er i første rekke de regionale statsadvokatembetenes rapporteringer til riksadvokaten om straffesaksavviklingen, fagledelsen og den utadrettede virksomhet, samt sentrale statistikker i STRASAK

3.1 Måloppnåelse – oppsummering

Den generelle vurdering av straffesaksbehandlingen i Den høyere påtalemyndighet i 2014 kan oppsummeres som følger:

Antall aktorater utført av statsadvokatene – 1 079 – er 2,7 % færre enn i 2013 (30 færre aktorater), mens antall rettsdager steg fra 3 090 i 2013 til 3 204 i 2014, tilsvarende en økning på 3,7 % (114 flere rettsdager). Antall klagesaker er på tilnærmet samme nivå som i 2013.

Antall avgjørelser truffet av statsadvokatene har økt fra 63 798 saker i 2013 til 68 016 saker i 2014, dvs. en økning på 4 218 avgjørelser, eller 6,6 %. Restansesituasjonen er tilfredsstillende. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaksbehandlingen ved statsadvokatembetene er godt innenfor fastsatt mål på 30 dager. 87,7 % av påtaleavgjørelsene er truffet innen 30 dager. Måloppnåelsen i saker der gjerningspersonen var under 18 år på handlingstidspunktet er i 2014 på 85,3 %. I klagesaker er måloppnåelsen 85,3 %. Både for påtalesakene generelt og i klagesakene er resultatene bedre enn i 2013, mens måloppnåelsen har sunket noe i ungdomssakene.

Ved Riksadvokatembetet er det behandlet 858 påtale- og klagesaker i 2014. Dette er en nedgang fra 2013 hvor det ble behandlet 904 saker. Det er antall klagesaker som er redusert. 98 % av sakene har en saksbehandlingstid på 30 dager eller mindre, hvilket innebærer full måloppnåelse.

Hovedtrekkene i straffesaksbehandlingen i politiet fremgår av riksadvokatens brev av 15. januar 2015 til departementet. I punkt III.5 gis en nærmere redegjørelse av arbeidet mot organisert kriminalitet jf tildelingsbrevet kap. 2 punkt 2.1 /R1.

Riksadvokaten utga 27. februar 2014 rundskriv nr. 1/2014 om mål- og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2014 – politiet og statsadvokatene. I dette rundskrivet oppstilles målene, herunder de som er trukket opp av Storting og Regjering. Rundskriv nr. 2/2012 om krav til straffesaksbehandlingen i politiet og ved statsadvokatembetene gjelder uforandret og angir blant annet forutsetningene for å nå målene. Vi viser til disse hoveddokumenter hva gjelder mål og krav til straffesaksbehandlingen i politiet og hos statsadvokatene, og hos sistnevnte også fagledelsen.

Den samlede måloppnåelse for Den høyere påtalemyndighet må bedømmes som meget god. Riksadvokaten antar at vår etat i så måte er blant de beste i landet innenfor justissektoren, hvilket også er den uttalte ambisjon. Om de nærmere enkeltheter viser vi til fremstillingen nedenfor.

3.2 Fagledelsen

Den høyere påtalemyndighet har som en av sine målsettinger gjennom en aktiv fagledelse – i tillegg til andre kompetansegivende tiltak – å søke å bidra til høy kvalitet i straffesaksbehandlingen i politiet, og å følge opp svakheter som måtte være avdekket, bl.a.

ved inspeksjoner som statsadvokatene utfører. Denne oppfølgingen skjer i et konstruktivt samarbeid med det enkelte politidistrikts ledelse.

Departementet har i tildelingsbrevet bedt riksadvokaten oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner i 2014. Det gjøres nedenfor under punkt III.6. Videre er det bedt om en redegjørelse for andre former for fagledelse som statsadvokaten utfører.

Riksadvokaten gir i det årlige mål- og prioriteringsrundskriv som nevnt foran retningslinjer for straffesaksbehandlingen i politiet og statsadvokatenes oppfølging. Tilsvarende gis det løpende føringer gjennom ulike rundskriv og retningslinjer knyttet til fagspørsmål, det gis direktiver i brev form og ved foredragsvirksomhet bl.a. på påtalemøter, politisjefsmøter og fagseminar. Sentrale føringer publiseres på intranettet og i "KO:DE". Her publiseres også eksempler på beste praksis Riksadvokaten utfører også fagledelse gjennom sin konkrete enkeltsaksbehandling og klagesaksbehandling.

Den høyere påtalemyndighets overordnede styring og oppfølging av straffesaksbehandlingen i politidistriktene søkes gjennomført i nært samarbeid med Politidirektoratet og ledelsen i politidistriktene. Statsadvokatene rapporterer om løpende møter med ledelsen i politidistriktene og deltagelse i beslutningsprosessene hva gjelder mål mm for straffesaksbehandlingen i politidistriktene. I 2014 har riksadvokaten og regionale statsadvokatembeter deltatt i samarbeid med Politidirektoratet i gjennomføringen av den såkalte "femmeranalysen", som særlig var rettet inn mot restanser i straffesakene i utvalgte politidistrikter.

Statsadvokatene fører tilsyn med straffesaksbehandlingen i politidistriktene gjennom inspeksjon og kvalitetskontroll av politiets etterforskning og påtaleavgjørelser, og bidrar aktivt til å heve kompetansen i politiet gjennom oppfølging av enkeltsaker, instruksjon, veiledning og opplæring.

Statsadvokatembetene følger løpende med på resultatene i politiets straffesaksbehandling. Regulariteten varierer fra månedlig til halvårlig. Embetene har kontinuerlig innsyn i resultatene gjennom tilgang til PSV for distriktene. Tilbakemelding gis etter behov, men graden av formalisering ved slike tilbakemeldinger er ulik. Dersom det er betydelige avvik fra måltall, blir det tatt kontakt med politimester og påtaleleder.

Statsadvokatene følger aktivt opp kvaliteten på politiets straffesaksbehandling. Foruten den løpende kontroll i de saker som påtaleavgjøres av statsadvokaten eller påklages, skjer kvalitetsoppfølgingen ved at rutinebeskrivelser, gjennomgang av enkeltsaker og/eller ved stedlige inspeksjoner. Forut for inspeksjonene innhentes relevant tallmateriale og instruksjer. Samtlige statsadvokater har gjennomført inspeksjoner og med noen få unntak er det i 2014 foretatt inspeksjoner i alle politidistriktene (24 av 27 politidistrikter).

Statsadvokatene har ansvaret for gjennomføring av den regionale delen av opplæringsprogrammet for nye politijurister. For øvrig gjennomføres årlig påtalemøter. Dette er møter som har en viktig kompetansehevende funksjon. Statsadvokater deltar videre med foredrag på fagmøter i politidistriktene og avholder løpende møter med samarbeidende etater. Den antatt viktigste delen av fagledelsen skjer i praksis gjennom den fortløpende tilbakemelding som gis til politijuristene i enkeltsaker som har vært forelagt statsadvokatene, og den veiledning statsadvokatene gir pr. telefon og i uformelle møter med politijuristene om enkeltsakene.

3.3 Straffesaksbehandlingen

Saksmengde og restanser

Ved Riksadvokatembetet telles fortsatt antall avgjorte påtale- og klagesaker manuelt. Én "sak" ved embetet vil kunne telle som en rekke avgjørelser i BL, som er det saksbehandlingssystemet som statsadvokatene og politiet registrerer arbeidsmengdestatistikken i.

I 2014 avgjorde riksadvokaten 858 saker, mot 904 i 2013, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen de siste tre år:

Påtale- og klagesaker ved Riksadvokatembetet 2011-2014 – manuelle registreringer

	2011	2012	2013	2014
Påtalesaker	543	518	485	486
Klagesaker	344	332	419	372
Sum	887	850	904	858

I tillegg til påtale- og klagesakene er embetet involvert i et stort antall andre saker som krever mye tid og oppmerksomhet. Ikke minst legger en rekke henvendelser fra departementet, for eksempel ved spørsmål fra Stortinget, deltakelse i ulike arbeidsgrupper og høringer beslag på en betydelig del av embetets kapasitet. Det er heller ingen tvil om at den krevende endrings- og utviklingsprosess som norsk politi nå er inne i, medfører betydelige arbeidsbelastninger også på Riksadvokatembetets ansatte.

Det ble avgjort 486 påtalsaker i 2014. Dette er tilnærmet likt antallet i 2013, som var 485. Antall *tiltalebeslutninger* var i 2014 199 mot i 188 i 2013.

Det har vært en nedgang i antall klagesaker fra 419 saker i 2013 til 372 saker i 2014. Det var i 2013 en betydelig økning i antall klagesaker sammenlignet med 2012. Selv om det i 2014 registreres en nedgang sammenlignet med 2013, behandlet Riksadvokatembetet flere klager i 2014 enn i både 2010, 2011 og 2012. Mange av klagesakene kan være krevende og vanskelige. Det tilstrebes å gi gode begrunnelser og adekvate tilbakemeldinger og sakene følges opp i læringsøyemed.

Ved Riksadvokatembetet er det ingen saker i restanse (definert som antall påtale- og klagesaker eldre enn 30 dager) ved utgangen av 2014.

For statsadvokatembetene registreres arbeidsmengden i saksbehandlingsverktøyet BL, jf. tabellen nedenfor:

Påtale- og klagesaker ved statsadvokatembetene 2011-2014 – STRASAK JUS 711

	2011	2012	2013	2014
Påtalsaker	62 908	57 828	61 207	65 430
Klagesaker	2 467	2 397	2 591	2 586
Sum	65 375	60 235	63 798	68 016

Som tabellen viser ble det truffet 65 430 påtaleavgjørelser i "påtalesaker" (avgjørelse om tiltale, godtakelse av dom, anke mv.) i 2014, mot 61 207 avgjørelser i 2013. Dette gir en økning på 5,6 %. Antall avgjørelser i påtalesakene var i perioden 2007-2009 tilnærmet stabilt med ca 52-53 000 påtale- og klagesaker i året. I 2010 ble det registrert en markert økning. Etter en nedgang i antall saker i 2012, er det både i 2013 og 2014 registrert en klar økning i antall saker. Antall klagesaker har vært relativt stabilt i samme tidsperiode.

Det er registrert 441 basissaker i restanse ved utgangen av 2014 mot 685 året før. Det gode restansesarbeidet som ble igangsatt i 2013 er videreført og resultatene for 2014 er svært positive.

Restanser ved statsadvokatembetene 2009-2013 – JUS 715

	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.11.2012	31.12.2013	31.12.2014
Saker	793	1143	762	1781	685	441

Restansesituasjonen anses tilfredsstillende.

Aktorater utført av statsadvokatene

I 2014 utførte statsadvokatene ved statsadvokatembetene (de regionale og Det nasjonale) totalt 1 079 aktorater med 3 204 rettsdager, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen i aktorater og rettsdager utført av statsadvokatene de siste fem år:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aktorater	1 146	1 273	1 195	1 111	1 109	1079
Rettsdager	3 070	3 385	3 392	3 402	3 090	3204

Tabellen synliggjør at antallet aktorater viser en liten nedgang fra 2013 til 2014, mens antall rettsdager har økt med i 114 dager, sammenlignet med 2013 hvor det var en nedgang fra foregående år.

Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse

Fastsatt mål for saksbehandlingstiden i påtale- og klagesakene er en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 30 dager og at 90 % av sakene skal være avgjort innen samme frist. I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, skal statsadvokaten avgjøre spørsmålet om tiltale, eller oversende saken til riksadvokaten med innstilling om avgjørelse, innen 15 dager fra statsadvokaten mottok saken fra politiet. 15 dagers fristen gjelder også for riksadvokatens saksbehandling. Tiltalspørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom hensynet til etterforskningen eller andre særlige omstendigheter gjør det nødvendig.

Ved Riksadvokatembetet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtalesakene 8 dager og for klagesakene 16 dager. Målet om andelen saker avgjort innen 30 dager ble nådd i 2014, med 98 % i påtalesakene og 90 % i klagesakene. I 2013 var de tilsvarende tall henholdsvis 97 % og 92 %. Måloppnåelsen er beregnet ved manuelle registreringer. Med andre ord har embetet 100 % måloppnåelse i både 2013 og 2014. Etter riksadvokatens oppfatning er dette som nevnt oppsiktsvekkende bra med vår lave bemanning og krevende arbeidsoppgaver. De gode resultatene har ikke minst sammenheng med tett oppfølging og rapportering hver måned og jevn og meget god arbeidsinnsats av samtlige ansatte.

For statsadvokatene viser STRASAK Jus 711 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 18 dager i påtalesakene og 20 dager i klagesakene. 87,3 % av påtalesakene og

82,6 % av klagesakene ble avgjort innen 30 dager. Samtlige statsadvokatembeter har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor 30 dager i påtalesakene, og med ett unntak også i klagesakene.

Ved Riksadvokatembetet er det ikke innført rutiner for å registrere måloppnåelse i saker med unge lovovertridere. Dette skyldes at svært få saker i denne kategorien behandles her ved embetet. Stresak JUS717 viser at statsadvokatene behandlet 85,3 % av sakene mot unge lovovertridere innen 15 dager i 2014, mot 87,8 % i 2013.

Tabellen nedenfor viser måloppnåelsen ved statsadvokatembetene de siste fire år:

Samlet måloppnåelsen ved statsadvokatembetene i perioden 2011-2014:

	2011	2012	2013	2014
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid påtalesaker generelt	18 dager	16 dager	17 dager	18 dager
Prosentvis måloppnåelse i påtalesakene generelt	87,0 %	86,5 %	86,4 %	87,7 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagesakene	18 dager	21 dager	17 dager	20 dager
Prosentvis måloppnåelse i klagesakene	87,1 %	80,8 %	84,3 %	82,6 %
Prosentvis måloppnåelse i saker med unge lovbytere	86,8 %	88,1 %	87,8 %	85,3 %

Tabellene nedenfor viser prosentvis måloppnåelse for det enkelte embete i perioden 2013-2014:

Prosentvis måloppnåelse generelt i påtale og klagesaker 2013– 2014 (JUS 712)

	2013		2014	
	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker
Oslo	83,7	89,8	83,1	81,3
Hedmark og Oppland	77,4	50,0	87,6	54,1
Vestfold og Telemark	88,5	71,7	86,6	76,0
Agder	92,3	88,1	94,2	87,5
Rogaland	84,9	73,9	79,9	74,1
Hordaland	94,0	91,5	91,5	91,6
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	95,4	98,4	96,7	99,4
Trøndelag	97,3	97,9	97,7	96,7
Nordland	83,7	71,7	93,3	94,9
Troms og Finnmark	82,0	83,8	95,9	92,1
Det nasjonale statsadvokatembetet	86,3		80,6	
Sum	86,4	84,3	87,7	82,6

Som det fremgår av tabellen ovenfor er måloppnåelsen med noen få unntak nokså jevn ved embetene. Flere av statsadvokatembetene er små enheter, hvilket medfører at de er sårbare i perioder med ekstraordinære belastninger, f. eks. ved opphopning av eller langvarige aktorater, sykdom etc. Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har som tabellen viser hatt en positiv utvikling for påtalesakene, men har fortsatt svake resultater i klagesaksbehandlingen. Dette er landets minste embete målt etter antall ansatte, og har over flere år hatt meget stor arbeidsbelastning. Rogaland statsadvokatembeter peker seg ut med svake resultater både i påtalesakene generelt og i klagesakene. Embetet har i 2014 opplevd en ikke ubetydelig økt saksmengde (11,8 %) samtidig som gjennomføringen av en meget stor økonomisk straffesak (Acta-saken) er ressurskrevende. Som tabellen viser, har seks av de ti regionale embetene full måloppnåelse i påtalesakene, dvs. 90 % eller mer. Holder en Oslo statsadvokatembeter utenfor, er gjennomsnittlig måloppnåelsen i Den høyere påtalemyndighet i disse sakene 90,3 %, dvs. innenfor målet. Resultatene i Oslo vil bli fulgt opp herfra, bl a i årets styringsdialog med embetet, jf. også neste tabell.

Prosentvis måloppnåelse for påtaleavgjørelser i basissaker gjerningsperson under 18 år, 2011-2014 (JUS 717)

	2011	2012	2013	2014
Oslo	92,7	85,5	82,7	76,5
Hedmark og Oppland	76,9	67,8	90,8	88,3
Vestfold og Telemark	88,5	84,1	85,8	75,2
Agder	91,7	99,6	88,8	96,8
Rogaland	59,1	70,9	88,3	76,8
Hordaland	58,1	95,7	77,6	92,5
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	100	100	100	100,0
Trøndelag	99,4	98,8	98,6	93,9
Nordland	64,3	95,9	94,4	95,5
Troms og Finnmark	100	51,3	96,0	93,4
Det nasjonale statsadvokatembetet	100		100	
Sum	86,8	88,1	87,8	85,3

Som tabellen viser er resultatene noe ujevne, men vi gjør oppmerksom på at antall saker er lite og enkeltsaker kan derfor gi store statistiske utslag.

3.4 Arbeidet mot økonomisk kriminalitet

Etter tildelingsbrevet, jf R2, skal riksadvokaten rapportere særskilt om arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

Økonomisk kriminalitet av alvorlig karakter, særlig den som rammer fellesskapet, er sakstyper som er prioritert av riksadvokaten og har vært det i mange år. Riksadvokaten deltar i Det sentrale samarbeidsforum sammen med politidirektøren, sjefen for Økokrim, skattedirektøren og arbeids- og velferdsdirektøren (NAV). Embetet har tett, løpende kontakt med ledelsen av Økokrim gjennom året. På regionalt nivå deltar statsadvokatene i møter med politiet, skatteetaten og NAV, og har gjennom sin fagledelse kontakt med økonomiteamene i politidistriktene. I rundskriv nr. 1/2014 av 27. februar f.å. om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen har riksadvokaten i tråd med tildelingsbrevet bedt statsadvokatene gjennom inspeksjoner og annet tilsyn med straffesaksbehandlingen å følge særskilt opp bl a politiets etterforskning av økonomisk kriminalitet. De fleste økonomiske straffesaker behandles og aktoreres av politiet. Det er derfor gjennom fagledelsen av politiet, herunder oppfølging av

økoteamene, at statsadvokatene særlig bidrar til å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. I tillegg kommer tiden som medgår til overordnet påtalemessig ledelse av saker som aktoreres av politiet og tradisjonell fagledelse i økonomisaker.

Statsadvokatene har i sine årsrapporter for 2014 i tråd med tildelingsbrevet, redegjort for aktorater og fagledelse knyttet opp mot økonomisk kriminalitet. De siste årene har særlig Rogaland og Hordaland statsadvokatembeter hatt krevende aktorater knyttet til økonomisk kriminalitet og har også i 2014 brukt store ressurser på å slutføre eller forberede slutføring av to omfattende saker som er særskilt nevnt foran. Også Oslo statsadvokatembeter har hatt flere større aktorater i 2014 i økonomiske straffesaker.

Riksadvokaten har etablert rapporteringsrutiner for de regionale statsadvokatembetenes egen aktorering av saker som gjelder alvorlig, økonomisk kriminalitet. Det er fortsatt enkelte svakheter ved rapporteringen (formentlig underrapportering), hvilket vil bli tatt opp med embetslederne på embetsledermøte i mars d.å. Det er rapportert inn ca 185 rettsdager utført av statsadvokatene i slike saker i 2014. Saksforberedelse vil normalt utgjøre omtrent samme antall dager. Antallet aktorater antas å utgjøre ca 10-15.

Flertallet av embetene opplyser at statsadvokatene selv har aktorert saker knyttet til økonomisk kriminalitet. Sakene omtales som generelt krevende, og det anføres at forberedelsene ofte er svært omfattende. Embetene bemerker videre at de har deltatt i møter og faglig oppfølging knyttet til politidistriktenes økonomisaker. Selv om dette er tidkrevende gis det uttrykk for at deres erfaring er at dette er nyttig og bidrar til kompetanseoverføring, målretting av sakene og en bedre påtalebehandling. Flere av embetene har spesielt fulgt opp politidistriktenes økoteam som ledd i sin inspeksjonsvirksomhet. Hordaland statsadvokatembeter anfører at de i 2014 har fulgt opp avvik fra tidligere inspeksjoner, og brukt betydelig tid på generell og spesiell oppfølging av Hordaland politidistrikts håndtering av økonomisaker. Det er foretatt en særskilt inspeksjon av økonomiavsnittet og med bistand fra Økokrim er det satt inn flere tiltak for å heve dette distriktets kompetanse på området.

En del av de utfordringer som politiet møter i bekjempelsen av økonomisk kriminalitet er knyttet til ressurser, forsterket ved sårbarhet i de mindre distrikter. På kort sikt vil en omstrukturering av norsk politi til færre og følgelig større politidistrikter kunne avhjelpe situasjonen noe. Det vises til noe mer fyldig omtale bl a av dette i fjorårets årsrapport.

Økokrim er som kjent både et statsadvokatembete og en sentral politienhet og er en sentral aktør i bekjempelsen av økonomisk kriminalitet. Økokrim's aktorater i 2014 medførte 260 rettsdager, mot 677 i 2013. Enheten tok inn 25 nye sakskomplekser i 2014 (20 i 2013). Etterforskningsporteføljen består av 25 sakskomplekser, hvorav 29 % er eldre enn 12 måneder. Måltallet er at ikke mer enn 33 % skal være eldre enn dette. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2014 var 248 dager. Økokrim opplyser at den faglige kontakten med, og bistanden til økoteamene, har økt. Videre har inndragning økt etter en bevisst satsing. Ifølge Strasak JUS 623 har enheten registrert rettskraftige inndragningskrav for i underkant av 88 millioner kroner i 2014.

3.5 Politiets innsats mot organisert kriminalitet

Det bes i tildelingsbrevet jf kapittel 2 punkt 2.1 /rapporteringskrav 1, om en vurdering av politiets innsats mot organisert kriminalitet. Bekjempelse av organisert kriminalitet er et særlig prioritert område og er konkret omhandlet i riksadvokatens mål- og prioriteringsskriv for 2014.

Statsadvokatene er anmodet om å gi en særskilt omtale av dette i sine årsrapporter. Det er et hovedinntrykk at innsatsen på området varierer endel mellom politidistriktene, og at ulik størrelse, organisering, kompetanse og ressurser viser at forutsetningen for å kunne satse blir for ulike. Det bemerkes at viljen til innsats i mange distrikter utvilsomt er stor, men at ressurser og kompetanse i mange tilfeller i praksis begrenser aktiviteten. Erfaringsmessig fordrer fagområdet betydelige ressurser og forutsetter målrettet innsats bygd på godt analysearbeid og relevant metodebruk. Motiverte og kompetente etterforskmiljøer blir fremhevet som avgjørende for oppnå gode resultater. Siden sakene er kompliserte og krever særskilt kompetanse, pekes det videre på at politidistriktene må legge til rette for god rekruttering av etterforskere og etterforskningsledere. Fra enkelte embeter er det bemerket at distrikter i større grad bør krafte samle og skjerme enhetene som arbeider på området, gi adgang til større fleksibilitet og bedre mulighetene til analyser, langtidsprosjektering og operative tilslag.

I flere regioner er det etablert faste samarbeidsordninger som viser seg vellykket for å samle ressurser og utnytte kompetanse på tvers av distriktsgrensene. Oslo statsadvokatembeter opplyser at det på initiativ fra statsadvokatene er etablert et samarbeidsutvalg hvor visepolitimester og påtaleleder fra distriktene i regionen møtes regelmessig og diskuterer påtalepraksis og koordinering av saker som går over flere distrikter. Flere av distriktene i denne regionen deltar også i Prosjekt Grenseløs. Dette er et samarbeidsprosjekt på tvers av nabolandene rettet mot organisert vinningskriminalitet begått av mobile kriminelle. Prosjektet har gjennom flere år oppnådd meget gode resultater. Som eksempel kan også nevnes at Agder, Hordaland, Haugaland og Sunnhordland samt Rogaland politidistrikter har etablert et samarbeidsprosjekt mot menneskehandel, og at Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane politidistrikter har videreført forpliktende samarbeid om bekjempelse av mobil vinningskriminalitet.

Organisert kriminalitet er ikke en egen statistikkgruppe i politiets rapporteringssystem Strasad. Det er derfor vanskelig å tallfeste utviklingen konkret. Basert på tall fra PSV opplyser Oslo statsadvokatembeter at de mest alvorlige narkotikaforbrytelsene, som erfaringsmessig er organisert kriminalitet, totalt sett for de distrikter som embetet dekker har gått ned fra 59 saker i 2013 til 40 saker i 2014. I samme periode har det vært fremmet noen flere menneskehandelssaker - tvangsarbeid - enn tidligere, men antallet av denne typen saker er fremdeles lavt og kan etter statsadvokatens vurdering neppe beskrive en forskyvning fra organisert narkotikakriminalitet til en annen type organisert kriminalitet i regionen. Det kan nevnes at en ved Riksadvokatembetet utferdiget 47 tiltalebeslutninger etter straffeloven § 162 tredje ledd i 2014, mot 43 året før.

Fra flere embeter rapporteres det om godt arbeid og gode resultater i konkrete saker. Hordaland statsadvokatembeter viser eksempelvis til at Hordaland politidistrikt har oppnådd slike resultater i flere store narkotikasaker i 2014 og at distriktet også har hatt en vellykket satsning på menneskehandelsaker og arbeidslivskriminalitet. For Vestfold politidistrikt rapporteres det om godt internasjonalt samarbeidet med politiet i flere østeuropeiske land for å avdekke innførsel av amfetamin, og det nevnes at distriktet i samarbeid med flere andre distrikter har avdekket en større sak knyttet til tyveri av dyre sykler. Agder statsadvokatembeter peker på at Agder politidistrikt over flere år har hatt stor innsats mot organisert kriminalitet. I 2014 har distriktet brukt store ressurser på flere prosjekter mot organisert narkotikavirksomhet med forgreninger til andre land. Distriktet har videre samarbeidet med Økokrim og flere andre land med to prosjekter mot økonomisk kriminalitet.

Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) har alvorlig organisert kriminalitet som sitt hovedområde er sentralt i innsatsen på dette området både gjennom oppfølging av egne saker og

gjennom opplæring av politidistriktene. Enhetens erfaring og kontakter knyttet til internasjonalt samarbeid viser seg også svært viktig for politidistriktenes innsats.

3.6 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner

I tildelingsbrevet er riksadvokaten bedt om å oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner generelt, og redegjøre for hvilket bilde inspeksjonene avtegner, samt gir en vurdering av måloppnåelse og eventuell behov for tiltak jf tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.1 /rapporteringskrav 3.

Statsadvokatene har i 2014 gjennomført inspeksjoner i 24 av landets 27 politidistrikter. I Hordaland politidistrikt har tilsynet vært begrenset til økonomiavsnittet, barn i arrest og straffesaksrestanser. I Agder politidistrikt har inspeksjonen vært rettet mot henleggelse og oppfølging av besøksforbud. I de øvrige distriktene er det gjennomført fulle inspeksjoner som innbefatter systemkontroll, oppfølging av resultater og kvalitetskontroll av utvalgte enkeltsaker. Inspeksjonene har ved siden av gjennomgang av rutiner, statistisk materiale, ulike rapporter og enkeltsaker bestått av intervjuer og møter med politidistriktenes ledelse, etterforskere, påtalejurister og relevant kontorpersonale. Det utarbeides rutinemessig rapporter fra tilsynene som sendes politimestrene og til riksadvokaten til orientering og oppfølging. Tilsynene fremstår i hovedsak som relevante og grundige. Også rapportene som utarbeides på bakgrunn av tilsynene fremstår som gode og adekvate for distriktets videre oppfølging og utvikling. Gjennomføringen og oppfølgingen av inspeksjonene er ressurskrevende da de forutsetter engasjement fra flere statsadvokater, og de er tidkrevende både hva gjelder forarbeid, gjennomføring og rapportskrivning. Rutinemessig søkes avvik fulgt opp i ettertid gjennom særlige rapporteringer og delinspeksjoner.

Inspeksjonene avdekker variasjoner og ulike utfordringer i distriktene. Restansesituasjonen har i overensstemmelse med sentrale føringer blitt fulgt spesielt opp i 2014. Det påpekes at flere distrikter har jobbet målbevisst med nedarbeidelse av restanser, og nå har fått mer kontroll over sakene i den forstand at den økning i antall restanser som ble registrert foregående år, nå er stagnert og i ferd med å reduseres. Noen distrikter har imidlertid fremdeles utfordringer. De som særlig utmerker seg i denne sammenheng er Romerike og Østfold politidistrikter. Østfold har over tid hatt utfordringer. Iverksatte tiltak har ikke gitt forventede resultater, noe som kan ha sammenheng med en høy "turn-over" blant påtalejuristene i distriktet. I Romerike politidistrikt har det i løpet av 2013 og 2014 skjedd en forholdsvis dramatisk økning i restansene. Dette antas i vesentlig grad å skyldes manglende prioritering av, og tilførsel av ressurser til, straffesaksarbeidet. Det er nå iverksatt tiltak i distriktet, og det vil etter anmodning fra riksadvokaten bli foretatt en ny inspeksjon ved distriktet i løpet av våren for å kontrollere om de planlagte tiltakene gir forventet effekt. (Riksadvokaten besøker dette distriktet 25. februar d.å.)

Det opplyses fra flere statsadvokatembeter at straffesaksarbeidet i regionene stor sett må bedømmes som akseptabelt, men at kvaliteten kunne vært bedre. Flere påpeker at mangel på godt kvalifiserte etterforskere og etterforskningsledere påvirker kvaliteten negativt. Det anføres at oppgaver i for stor grad synes å bli lagt til personell uten særlig etterforskningskompetanse, og det vises til manglende implementering av overordnet styringsinformasjon og faglige direktiver. I denne sammenheng påpekes eksempelvis at riksadvokatens pålegg om bruk av etterforskningsplaner ikke fullt ut er etterkommet, og at kvaliteten på planene fremdeles kan bli bedre. Det bemerkes videre at strukturelle forhold som manglende spesialistmiljøer og hovedetterforsker er en utfordring i mange saker for å sikre god nok kvalitet samtidig, som

ressurssituasjonen fremheves som begrensende i forhold til målrettet innsats og mulighet for iverksettelse av ønsket innsats i større og kompliserte sakene.

Politidirektoratet og riksadvokaten har en omforent oppfatning av situasjonen for etterforskning og påtalearbeid i politidistriktene, og det vil være nødvendig med langsiktige tiltak. I all hovedsak faller disse under Politidirektoratets ansvarsområde. Den høyere påtalemyndighet vil naturligvis bistå der det er naturlig. Regjeringens satsing på Den høyere påtalemyndighet i statsbudsjettet for 2015 vil bli fulgt opp med økt satsing på fagledelse.

3.7 Rask retur av utlendinger uten lovlig opphold (tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.1, rapporteringskrav O1 og punkt 2.5 rapporteringskrav R 6)

Departementet har bedt om rapportering om påtalemyndighetens praktisering i henhold til den såkalte "hurtigprosedyren".

Det er innhentet uttalelser fra politidistriktene via statsadvokatembetene. Den gjennomgående tilbakemelding er at det fortsatt er begrenset antall saker som er aktuelle for soningsoverføring. Ikke minst gjelder dette i de mindre politidistriktene. "Hurtigprosedyren" gjelder for tilfeller der dommen er på minst ett års ubetinget fengsel, og domfelte må komme fra et land som har ratifisert tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen. Videre er den gjennomgående tilbakemelding at påtalemyndigheten raskt varsler utlendingsenhet/utlendings-seksjon når det er aktuelt. Rutinene for gjennomføring av varslingsenhet/utlendings-seksjon er noe forskjellig og ikke nødvendigvis sammenfallende med anvisningene i brev herfra av 6. juli 2010 – f.eks. er det flere steder lagt opp til elektroniske varslingsrutiner fremfor fysisk merking av sak.

3.8 Saker fra Riksrevisjonen

Det er ingen saker til oppfølging i 2014.

3.9 Tidstyver

Riksadvokatembetet og alle underliggende embeter har arbeidet med å identifisere og fjerne såkalte tidstyver i 2014. Mange av statsadvokatembetene melder om trege og ustabile datasystemer, krevende rapporteringskrav fra Riksadvokatembetet og dårlige rutiner i politiet for oversendelse av saker til statsadvokatene.

Fra Oslo statsadvokatembeter hitsettes:

"For at embetet skal oppfylle sine mål- og resultatkrav er tilstrekkelig bemanning med nødvendig kompetanse en avgjørende faktor. Embetet har bare i liten grad hatt reell innflytelse på berammelsestidspunktene for aktoratene – da særlig i fristsaker. Aktorbytter på grunn av dobbeltberammelser medfører ekstraarbeid og ressurstap, både med hensyn til tid som brukes på å finne ny aktor og frigi kapasitet, som det at en ny aktor må sette seg inn i saken. I enkelte tilfeller har en statsadvokat gjennomgått saken og tatt ut tiltale, en annen har aktorert saken i tingretten og en tredje aktorert den i ankerunden.

For å søke å avhjelpe situasjonen ble det nedsatt to utvalg som gjennomgikk organisasjonen og så på mulig forbedring av rutiner med mer.

Med virkning fra 1. september 2014 er embetet nå delt i tre avdelinger, noe som i seg selv gjør avdelingene mer robuste. Det er nå en svært aktiv bruk av den enkelte statsadvokats kalender med krav om at den til enhver tid er oppdatert. Det medfører at stovne- og berammelseskontoret har full oversikt over hvilke dager en kan beramme saker på den enkelte statsadvokat. Ved berammelse avsettes også skjermertid til forberedelse og avslutning av sak. Lederen for dette kontoret har nå også fått fullmakt til å beramme saker med inntil 4 dagers varighet uten først å konferere med den enkelte statsadvokat

og/eller dennes nærmeste leder. Til orientering kan opplyses at denne rutineendringen bare fra 1. september og ut året har gitt som resultat at vi (og domstolene i vår region) har unngått mer enn 70 såkalte "tvangsberammelser". Frem til dags dato, utgjør dette tallet nærmere 100 aktorater. En annen konsekvens er at denne ordningen i seg selv har vært betydelig tidsbesparende for så vel avdelingsleder, som den enkelte statsadvokat som får skjermet tid til forberedelse."

Agder statsadvokatembeter har identifisert følgende tidstyver:

"-For embetsleder og kontorsjef kan det tidvis oppleves at det innkommer en del mailer, uttalelser, innbydelser og lignende fra ulikt hold som knapt har relevans for oss. Det er en naturlig del av ansvaret å ta stilling til ulike henvendelser. Det synes dog å være en del eksterne aktører som synes "vel ruske på avtrekkeren" når det gjelder å sende ut sitt produkt til et høyt antall adressater. Det medgår derfor en del tid til å sette seg inn i – og avgjøre om – det tilsendte har relevans.

- Mangelfull kapasitet hos Kripos til analyse av narkotikabeslag har i flere år ført til at påtaleavgjørelser og iretteføring av narkotikasaker har blitt kraftig forsinket. Endringer i riksadvokatens nye narkotikarundskriv har bedret situasjonen, men i følge kriminalsjefen er analys tiden fortsatt et problem. Kriminalsjefen har for øvrig også meddelt meg bekymring om at også andre undersøkelser hos Kripos tar for lang tid og forsinker sakene, for eksempel fingeravtrykk og DNA-profilsøk.

-En del leger/helsepersonell følger ikke opp politiets anmodninger om legeuttalelser i voldssaker. Manglende oppfølging fører til purringer og tidsspille. Da voldssaker har tidsfrister for etterforskning og involverer fonærmet part, er slik tidsspille uheldig.

-Enkelte oppnevnte forsvarere responderer sent – eller ikke i det hele tatt – på brev fra påtalemyndigheten med frister for inngivelse av for eksempel støtteskriv og bevisoppgaver. Brevene må purre og saksgangen sinkes. I samarbeid med lagmannsretten og politiet har vi tidligere utviklet rutine som skal motvirke at påtalemyndigheten blir hengende med saken når støtteskriv til anke over dom ikke lar seg fremskaffe. I tillegg har vi i 2014 utviklet tilsvarende rutine ved anker over fengslingskjennelser. Begrunnelsen for sistnevnte er at politiet har opplevd store problemer med å få tilsendt original anke fra fengselet når siktede er varetektsfengslet."

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter har rapportert om følgende funn:

"Hovedtidstyven er datasystemene som enten ikke virker slik de skal eller er trege, som gjør at arbeidet tar lengre tid enn nødvendig.

En annen tidstyp er når politidistriktene ikke overfører sak og/eller dokumenter elektronisk i BL i straffesaker som vi har mottatt pr post.

En del administrative rutiner og retningslinjer som skal gjelde for alle embeter kan med fordel utarbeides på overordnet nivå og eventuelt tilpasses i mindre grad lokalt på embetene, for å frigjøre tid på embetene.

Generelt kan tidstyver være unødvendig administrasjon og tidsbruk, eksempelvis tungvinte arbeidsrutiner og manuelt arbeid som kunne vært løst digitalt. Vårt fokus i hverdagen er å forenkle administrative oppgaver og å ikke bruke mer tid enn nødvendig til å utføre dem, videre å samarbeide internt, med andre embeter, riksadvokatembetet og med IKT-personell for å effektivisere arbeidet der det er mulig."

Riksadvokatembetet har iverksatt en anbudsrunde for å anskaffe elektronisk rekrutteringssystem. Dagens situasjon med blant annet manuell registrering av søknader og utarbeidelse av søkerlister er meget arbeidskrevende, og det beregnes at etaten vil kunne effektivisere dette arbeidet med 2-3 månedsverk pr år.

Del 4. Styring og kontroll i virksomheten

Riksadvokaten mottar tertialvise rapporteringer om straffesaksbehandlingen og den økonomiske situasjonen fra embetene. Hvert kvartal rapporteres oppfølgingen av sykefraværet og årlig rapporteres om IA-arbeid og HMS-arbeid ved det enkelte embete. Ved behov iverksettes tiltak. Embetenes rapportering følges også opp i egne styringsdialogmøter med embetene hver høst. Ved behov gjennomføres også styringsdialogmøte i begynnelsen av året. (For det største embetet, Oslo, er det alltid to styringsdialogmøter pr. år.) I tillegg rapporterer embetene til riksadvokaten om gjennomførte inspeksjoner i politidistriktene, og det gis tilbakemeldinger om funnene.

Minimum to ganger i året kaller riksadvokaten inn alle embetslederne til møte for gjennomgang av viktige saker for styringen av embetet. Administrasjonssjefen har tilsvarende to møter pr år med kontorsjefene.

En gang pr år samler riksadvokaten alle statsadvokatene til såkalt statsadvokatmøte med ulike temaer, herunder faglig påfyll og gjennomgang av nye regler og retningslinjer på straffesaksområdet. Møtets varighet er tre dager og følges opp med et skriftlig referat. De kontoransatte har sine egne fagdager over to dager.

Etatens økonomistyring skjer i henhold til Statens økonomireglement og det er utarbeidet egen instruks fra riksadvokaten til statsadvokatene om økonomiforvaltningen i Den høyere påtalemyndighet. Arbeidet er organisert slik at ingen kan godkjenne sine egne utgifter eller bestillinger, og det skal alltid være to som godkjenner en utbetaling.

Alle embeter har, eller vil i løpet av kort tid, få adgangskontroll til sine lokaler. Riksadvokaten sendte i 2014 ut brev til alle embeter om skjerpet sikkerhet og årvåkenhet på bakgrunn av PST's trusselvurderinger og etter nærmere dialog med tjenesten.

Alle embeter skal ha utarbeidet egne beredskapsplaner og internkontrollrutiner som tilfredsstillere kravene i politiregisterloven.

Risikostyring tas opp i riksadvokatens embetsleder- og etatsstyringsmøter. I årsrapporten er embetene bedt om å redegjøre for arbeidet med risikostyring og internkontroll. Alle embeter inklusive Riksadvokatembetet utarbeider årlige virksomhetsplaner hvor risikofaktorer identifiseres.

Ved Riksadvokatembetet er man opptatt av å redusere risikoen for at mål ikke nås, blant annet ved kontinuerlig oppfølging av statsadvokatens arbeid med straffesaker og ukentlige møter med fordeling av arbeidsoppgaver blant funksjonærene.

For at Den høyere påtalemyndighet skal oppfylle mål- og resultatkravene, er tilstrekkelig bemanning med nødvendig kompetanse en avgjørende faktor. Arbeidsoppgavene er for en stor del gitt, og kan ikke dimensjoneres i forhold til disponible ressurser. Kapasitetshenleggelse vil for eksempel ikke kunne skje i vår etat. En viktig risikofaktor er derfor at det kan oppstå situasjoner med altfor stor arbeidsbelastning for enkeltpersoner. Et avgjørende tiltak for å bringe risiko forbundet med sårbar personellressurs til et så lavt nivå som mulig, ville være økt bemanning. Ved Oslo statsadvokatembeter er det uttalt en bekymring fra verneombudet om at høyt stress og stor arbeidsbelastning over tid kan føre til arbeidsrelatert fravær.

Embetene er også opptatt av å få til raske tilsetninger for å unngå økt belastning på resten av medarbeiderne ved vakanser. Økt bruk av politiaktorer kan være et virkemiddel i perioder med høy belastning. Oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet for å sikre at politiets arbeid har tilstrekkelig kvalitet, oppgis fra statsadvokatembetene å være et viktig tiltak for å bedre egen arbeidssituasjon.

Alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet skal tilbys årlige medarbeidersamtaler som blant annet er et godt sikkerhetsnett for å fange opp personell som har behov for å regulere arbeidsbyrden for å unngå sykdom/utbrenthet.

En betydelig risikofaktor har vært knyttet til manglende muligheter for å tilby konkurransedyktig lønn til dyktige og godt kvalifiserte medarbeidere. Gjennom budsjettildeling for 2014 og 2015 er etaten nå i stand til å øke statsadvokatenes lønn til omtrent samme nivå som tingrettsdommerne ved de lokale forhandlingene, hvilket er meget gledelig. Dette vil forhåpentligvis gi etaten muligheten til å beholde gode medarbeidere, og gi oss de beste søkerne til nye stillinger og sørge for at den høye kvaliteten som preger etaten opprettholdes.

En ytterligere risikofaktor for at embetene ikke skal nå virksomhetens mål er manglende oppdatering/utvikling av kompetanse. De senere år har budsjettsituasjonen kun tillatt at det settes av svært beskjedne midler til felles kompetanseutvikling for statsadvokatene. Dette er meget uheldig. Arbeidsmengden ved det enkelte embete kan også stå i veien for tid til kompetanseutvikling. De fleste statsadvokatene får likevel fått et visst kompetansepåfyll gjennom året via tiltak iverksatt ved de enkelte embeter og ved riksadvokatens årlige statsadvokatmøte.

I løpet av 2014 tok samtlige statsadvokatembeter i bruk et felles tidsregistreringssystem. Dette gir mulighet for god oversikt over den enkeltes arbeidsbelastning og nødvendige korrigerende tiltak vil kunne iverksettes ved behov.

Den høyere påtalemyndighet behandler personsensitive opplysninger og for å sikre at opplysninger ikke kommer på avveie må alle ansatte undertegne taushetserklæringer. Ansatte som skal behandle graderte dokumenter blir sikkerhetsklarert. Det er også utarbeidet retningslinjer for IKT- sikkerhet. Graderte dokumenter oppbevares i egne brannsikre safer og journalføres i egen protokoll. Opplysninger om sikkerhetsklareringer oppbevares i eget låsbart arkiv og føres også i særskilt protokoll. Det samme gjelder personalarkiv. Øvrige dokumenter oppbevares i forskriftsmessige låsbare arkiv. Ved Oslo statsadvokatembeter og Riksadvokatembetet er det installert såkalt "sikker utskrift" på skriverne.

For statsadvokatembetene er statistikkene i BL/PAL nå kvalitetssikret og gir god styringsinformasjon. Embetene opplyser at den enkelte statsadvokat pålegges å ha løpende oppfølging av egne saker i PAL. I tillegg følger embetslederne med på den enkeltes portefølje slik at saker kan omfordres dersom saksbehandlingstiden blir for lang. Feil i statistikkene forekommer fortsatt og utgjør en viss risikofaktor hva gjelder ressursdisponering.

Forebygging av sykdom og skader ved å sikre lokaler og arbeidsstasjoner er et viktig tiltak for å redusere sårbarheten ved fravær. Det er stor oppmerksomhet om dette i etaten.

Det er også et ønske om å legge arbeidsforhold med mer bedre til rette for ansatte i de forskjellige livsfasene. Dette vanskeliggjøres pga en fortsatt meget anstrengt budsjettsituasjon hva gjelder drift.

Stabilitet i datasystemene oppgis fra flere av embetene som en særskilt risikofaktor. Dokumenter skannes og lagres elektronisk eller i brannsikre skap for å sikre seg i tilfelle brann m.v. Gode dataprogrammer gir også mer effektiv tidsbruk. Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 nytt elektronisk arkiv- og journalføringssystem for administrative saker som både på kort og lang sikt vil føre til mer effektiv bruk av ressursene, samtidig som dokumenter sikres ved elektronisk lagring.

Den høyere påtalemyndighet hadde også i 2014 en utfordrende budsjettsituasjon og embetene ble derfor tett fulgt opp hva gjelder resultater og prognoser gjennom året. På grunn av budsjettsituasjonen er en praktisk viktig "sikkerhetsventil" at embetene kan søke tilleggsbevilgning fra en sentral reserve ved uventede utgifter til aktorater eller hvor refusjoner fra NAV ikke dekker fullt ut utgifter til vikar ved sykefravær og forelderpermisjoner. De siste årene har størrelsen på denne reserven dessverre vært lavere enn ønskelig og flere embeter nevner i sine årsmeldinger at budsjettammen som sådan er en risikofaktor.

Del 5. Vurdering av framtidsutsikter

Bevilgende myndigheters satsing på Den høyere påtalemyndighet i 2014 og 2015 er meget gledelig. Riksadvokaten vil gjerne her uttrykke stor anerkjennelse til Justis- og beredskapsdepartementet for det arbeid som derfra er nedlagt for å muliggjøre denne utviklingen. Det er vår klare intensjon – og forventning – at satsingen skal gi bedret oppgaveløsning i vår etat; ikke at flere og bedre betalte medarbeidere utfører det samme arbeid som tidligere.

Oppgavene og utfordringene er mange. Politiets struktur skal endres, det vil også ha betydning for vår organisering. Det skal gjennomføres en påtalanalyse, den vil kunne få betydning for vår oppgaveløsning og også organisering.

Etterforskingssituasjonen i politiet må endres. I dette arbeidet må nødvendigvis Den høyere påtalemyndighet stå sentralt. Det er bl.a. vår oppgave å klargjøre ulike kvalitetskrav ved denne viktige delen av politiets arbeid. Politiets arbeidsmetodikk vil bli endret. Det vil også berøre oss.

Politidirektoratet går tyngre enn tidligere inn i politiets etterforskningsfunksjon med større interesse for arbeidsmetodikk, organisering og resultater. Det er utvikling vi hilser velkommen, men som nødvendigvis gjør større engasjement fra vår etat og med klargjøring av ulike roller og ansvar. Det kan ikke være tvil om at i den situasjon norsk politi vil være i kommende år, er statsadvokatene og riksadvokatens fagledelse av vesentlig betydning for en adekvat og riktig utvikling for så vidt gjelder behandlingen av straffesaker. Vår forventning vil være preget av kvalitetsmessig tilnærming og vurdering av hvilke krav som må og skal stilles ved en oppgaveløsning som også vil innebære utøvelse av makt mot egne borgere. Påtalemyndigheten skal hegne om, og utvikle, rettsstaten.

Foruten å utvikle faglederrollen ytterligere, skal statsadvokatene bedre sin måloppnåelse slik at de fastsatte mål nås. I tillegg må vi bidra til at den negative utviklingen med stadig lengre rettssaker reverseres. For mange saker tar i dag for lang tid. Spissformulert kan man kanskje hevde at myndighetenes oppgave i dag er å lage regelverk som verner enkeltpersoner mot overlast, og samtidig på en rekke områder utformer en strengere kriminalpolitikk i et stadig mer komplekst samfunn. Som intet annet felt kan man si at strafferetten- og straffeprosessen vil måtte vekte og balansere hensyn som trekker i ulike retninger. Denne oppgaven er kanskje den største utfordringen for norske myndigheter innenfor norsk strafferettspleie og straffeprosess i det kommende tiår. Storbritannia drøfter f.eks. for tiden strengere tiltak mot jihadister; herunder muligheten for å nekte egne borgere innreise til UK for inntil to år der man har mistanke om at personer har kjempet for bl.a. IS eller al Nusra. Med angrepet på personer i redaksjonslokalene til "Charlie Hebdo" i Paris i januar d.å. vil krav om nye repressive tiltak utvilsomt settes fram. Lovgivningsendringer er langt på veg "gratis", og kan bære bud om handling og handlekraft. Men refleksjoner, gode overveielser og nyttebetraktninger er av avgjørende betydning slik at man ikke i den gode saks tjeneste underminerer rettsstaten. Det gode og forstandige lederskap blir viktigere enn noen gang, demokratiet er i seg selv ingen garantist for rettsstaten. Men rettsstaten er etter vår oppfatning en grunnleggende forutsetning, både for demokratiet og for ivaretagelse av menneskerettighetene. Myndighetene må selvsagt beskytte sine borgere på adekvat måte. Uten tilstrekkelig sikkerhet i sårbare demokratier, ingen frihet!

Det er under iakttagelse av perspektiver som dette Den høyere påtalemyndighet skal utføre sin viktige funksjon. Vi er utvilsomt på rett veg, men kan og vil bli bedre.

Del 6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2014

Formål

Den høyere påtalemyndighet (DHP) består av Riksadvokatembetet og 11 underliggende statsadvokatembeter. Vår etat skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrettet og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas. Det administrative ansvaret for Den høyere påtalemyndighet tilligger riksadvokaten. Her avgjøres også spørsmål om tiltale i de alvorligste straffesakene fra hele landet. DHP er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Justis- og beredskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avgitt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Riksadvokaten mener årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2014 har DHP samlet disponert tildelinger på kr 166 273 000. I tillegg er det mottatt en belastningsfullmakt fra Politidirektoratet på kr 941 335, jf. bevillingsrapporteringen og note A.

Mindreforbruket er i henhold til statsregnskapet på kr 1 228 451, og dette søkes overført 2015. Det vises til note B.

Det ble utgiftsført til sammen kr 165 984 118 i Agresso. Av dette utgjør lønn og sosiale utgifter kr 128 554 252 (77,45 %), mot kr 120 526 960 (77,05 %) i 2013. Økningen på 6,66 % skyldes dels en økning i antall årsverk, jmf. opplysninger i note 2, og dels økning av statsadvokatenes lønn. I tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet for 2014 ble det forutsatt at ca 2,9 mill kr skulle benyttes til økning av statsadvokatenes lønn ved lokale forhandlinger høsten 2014. Årsaken til at lønnsøkningen til statsadvokatene ikke gjør større utslag ved prosentmessig andel lønn, er at også utgiftene til husleie steg med over 2 mill kr i løpet av året. Økningen skyldes i hovedsak at Riksadvokatembetet i 2013 fikk sine lokaler pusset opp og bygd om av utleier, mot økt husleie. Hordaland statsadvokatembeter flyttet inn i større og hensiktsmessige lokaler i løpet av 2013. full regnskapsmessig virkning av dette kom først til uttrykk i 2014.

Mellomværende med statskassen utgjorde kr 6 959 350. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværendet består av. Foruten rapportert mellomværende, har DHP pådratt seg en leverandørgjeld på kr 437 313 som ikke er betalt og derfor ikke fremkommer som en utgift i årsregnskapet, jf note 7 sammenheng statskassen.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og skal bekrefte årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge innen utgangen av 2. kvartal 2015.

Ønskes ytterligere informasjon står vi selvsagt til disposisjon.

6.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Den høyere påtalemyndighet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Bevilgningsrapporteringens oppstilling omfatter øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står rapportert med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er som kjent tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjettere virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Den Høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster som DHP har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser etaten står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til

bevilgningsrapporteringen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap 2014.

Det er ikke avgitt belastningsfullmakter fra Den høyere påtalemyndighet i 2014.

6.4 Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Den høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. DHP har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntekstføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

6.5 Om de enkelte embeter

Oslo statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med et mindreforbruk på kr 33 847, hvilket utgjør 0,1 % av disponibelt beløp.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter hadde et beskjedent merforbruk på kr 59 835 som delvis skyldes at en faktura ble betalt for tidlig og delvis for lav kompensasjon for lønnsoppgjørene i 2014.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter fikk et lite mindreforbruk på kr 31 800.

Agder statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og hadde et mindreforbruk på kr 2 699.

Rogaland statsadvokatembeter betalte husleie for første kvartal 2015 for tidlig slik at det kom med på regnskapet for 2014. Dette medførte et merforbruk på kr 95 433.

Hordaland statsadvokatembeter har et mindreforbruk på kr 80 966 som i hovedtrekk skyldes vakanser.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med et mindreforbruk på kr 8 057

Trøndelag statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring i 2014 og endte med et mindreforbruk på kr 2 120.

Nordland statsadvokatembeter hadde et mindreforbruk på kr 59 963 hvilket skyldes at embetet ikke ble fakturert for energiforbruk i 2014.

Troms og Finnmark statsadvokatembeters regnskap viser et mindreforbruk på kr 111 210, hvilket utgjør 1,6 % av disponible midler. Mindreforbruket skyldes i hovedsak en vakanse i et statsadvokatembete.

Det nasjonale statsadvokatembetet har endt opp med et mindreforbruk på kr 80 149 hvilket utgjør 0,8 % av det disponible beløp.

Riksadvokatembetet endte opp med et mindreforbruk på kr 193 305 som i hovedsak skyldes vakanse i en førstestatsadvokatstilling.

Riksadvokatens utgifter ble kr 221 097 lavere enn budsjettet. 2014 var første året hans utgifter ble budsjettet og regnskapsført separat, og det forelå følgelig en usikkerhet om behovet.

Sentrale avsetninger i 2014:

- IKT-utgifter til PDMT for drift og linjeleie til Evry betales av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2014 kr 56 595 lavere enn budsjettet.
- Etterutdanningsrådet benyttet 60 % av sine tildelte midler på kr 100 000 i 2014.
- Kunngjøring av alle statsadvokatembeter betales av sentral avsetning. I 2014 var det satt av kr 150 000 til dette formålet, mens det var nødvendig å bruke kr 88 535.
- Regningen for yrkesskadeforsikring betales også av sentral avsetning.
- Det er avsatt en post til dekning av bl.a. reiseutgifter for ansatte som deltar i sentralt nedsatte råd og utvalg. Det ble i 2014 brukt kr 58 328 av denne avsetningen, bl.a. til arbeidsgruppen som gjennomgikk den såkalte "Monika-saken".
- Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 et elektronisk arkiv og journalsystem for administrative saker. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette.
- Utgifter til Direktoratet for Økonomistyring ble betalt med kr 146 449.
- Det abonneres på Rettsdata elektronisk til alle statsadvokatene og utgiften i 2014 var på kr 359 401.
- I 2014 ble det anskaffet og igangsatt felles tidsregistreringssystem for alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette.
- Det var avsatt en generell reserve, bl.a. knyttet til aktorater på kr 735 000. Avsetningen ble i løpet av året styrket med kr 100 000. Så godt som hele reserven ble tildelt embeter etter søknad gjennom året.
- Det var avsatt 3 mill kr til økning av statsadvokatenes lønn ved lokalt lønnsoppgjør høsten 2014. Hele summen ble benyttet.

6.6 Rapporteringsskjema til Justis- og beredskapsdepartementet

Regnskapsrapport for 2014 kap 445 Den høyere påtalemyndighet

Bevilgning Referanser

Tildelt budsjett post 01:

Tildelingsbrev av 22.01.2014	162 990 000	12/6730
------------------------------	-------------	---------

Overskridelse som følge av
lønnsoppgjør:

	3 283 000	12/5912
--	-----------	---------

Refusjonsinntekter:

15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak

16 Refusjon av fødselspenger	405 827
------------------------------	---------

17 Refusjon av lærlinger mv	23 927
-----------------------------	--------

18 Refusjon av sykepenger	1 712 470
---------------------------	-----------

<u>Sum disponibel bevilgning</u>	<u>168 415 224</u>
----------------------------------	--------------------

Regnskapsført forbruk hittil i år:	167 186 773
------------------------------------	-------------

Periodisert budsjett hittil i år:	168 415 224
-----------------------------------	-------------

Avvik:	1 228 451
--------	-----------

Forbruk i % av disponibel bevilgning:	99,27 %
---------------------------------------	---------

6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet

Se vedlegg.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindretgift
0445	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A	166 273 000	167 186 773	-913 773
0440	Straffesaksprosjekt POD	01	Driftsutgifter	B		941 335	
Sum utgiftsført					166 273 000	168 128 108	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3445	Refusjon foreldrepenger	16	Refusjon av foreldrepenger	2	405 827	405 827
3445	Refusjon lærlinger	17	Refusjon av lærlinger	2	23 927	23 927
3445	Refusjon sykepenger	18	Refusjon av sykepenger	2	1 712 470	1 712 470
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		206 123	
5700	Motkonto AGA	72	Arbeidsgiveravgift		15 125 840	
Sum inntektsført				0	17 474 187	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Kapitalkontoer	Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	2014	2013	Endring
60056801	Norges Bank KK /innbetalinger			0
60056802	Norges Bank KK/utbetalinger		3 036 092	0
704460	Endring i mellomværende med statskassen		-152 066 990	0
Sum rapportert			-1 623 023	0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201412)

Konto	Tekst	2014	2013	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
704460	Mellomværende med statskassen	-6 959 350	-5 336 327	-1 623 023

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
044501		162 990 000	162 990 000
044501		3 283 000	3 283 000
Sum			166 273 000

Note B. Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Mervegift(-) mindre utgift	Utgift til andre i året etter avgitte belastningsfullmakter	Mervegift(-) / mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter til merinntektsfullmakter	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0445 01		-913 773			2 143 224		0		2 143 224		1 228 451

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

Nettatte belastningsfullmakter

Den høyere påtalemyndighet har mottatt en belastningsfullmakt på kr 941 334,74 på kapittel/post 0440 01. DHP har benyttet hele belastningsfullmakten.

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lensingsgifter til å overstrøke utgifter

Virksomheten har brukt lønnsrefusjoner som er rapportert på kapittel/post 344516-17 og -18 til å dekke ren meningsgifter under driftsposten 0445 01. Av disse brukes kr 913 773 til å dekke ren årets meningsgift. Resten av beløp på kr 1 228 451 inngår i utregning av mulig overførbart beløp til neste år.

Mulig overførbart beløp

Den høyere påtalemyndighets ubrukte bevilgning på kapittel/post 0445 01 beløper seg til kr 1 228 451. Da dette beløpet er under grensen på 5 % rapporteres det som mulig overføring til neste budsjettår. Mulig overføring er en beregning, og virksomheten får tilbakemelding fra overordnet departement om endelig beløp overføres til neste år.

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201412	201312
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	1 766	4 074
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	-5 782	-4 061
<i>Sum innbetalinger</i>		-4 016	13
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	128 554 252	120 526 960
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 142 224	-2 468 254
Utbetalt til investeringer	3	1 026 451	1 985 489
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	38 537 845	36 366 124
Utbetaling av finansutgifter	4	3 778	13 113
<i>Sum utbetalinger</i>		165 980 102	156 423 432
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		165 984 118	156 423 419
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		15 125 840	14 072 518
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)		204 357	195 809
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		15 330 197	14 268 327
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		150 653 921	142 155 092
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Lån/Forskudd/Reiseforskudd til ansatte	7	276 711	192 267
Skyldig skattetrekk	7	-7 236 759	-5 528 593
Annen gjeld - utestående lønn ansatt	7	698	0
Sum mellomværende med statskassen		-6 959 350	-5 336 327

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2015

	201412	201312
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Tilfeldige inntekter	1 766	4 074
Sum salgs- og leieinnbetalinger	1 766	4 074
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	-5 782	-4 061
Valutagevinst (agio)	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-5 782	-4 061
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	-4 016	13

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201412	201312
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	112 491 813	105 534 702
Arbeidsgiveravgift	15 125 840	14 072 518
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	936 599	919 740
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	128 554 252	120 526 960
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenger og andre refusjoner	2 142 224	2 468 254
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 142 224	2 468 254
Antall årsværk:	155	150

Note 3 Utbetalt til investeringer 2015

	201412	201312
Immaterielle eiendeler og lignende	418 812	793 482
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	4 152
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	603 274	1 181 055
Andre utgiftsførte investeringer	4 366	6 800
Sum utbetalt til investeringer	1 026 451	1 985 489

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2015

	201412	201312
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie	17 923 645	15 812 504
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	280 624	531 807
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 975 149	3 011 652
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	113 669	195 868
Mindre utstyrsanskaffelser	2 187 055	1 304 242
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 051 454	962 066
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	2 408 086	3 027 166
Reiser og diett	5 040 115	5 061 151
Øvrige driftsutgifter	3 077 884	2 951 315
Politiets IKT-tjenester	916 642	978 898
WAN abonnement Evry og løpende drift IKT	672 741	664 056
Porto	1 890 781	1 865 399
Sum andre utbetalinger til drift	38 537 845	36 366 124
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	3 778	13 113
Agiotap	0	0
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	3 778	13 113

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2015

	201412	201312
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2015

	201412	201312
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2015

	201412	201412	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler	0	0	0
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler	0	0	0
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	276 711	276 711	0
Kasse og bank	0	0	0
Sum	276 711	276 711	0
Kortsiktig gjeld	-437 313	0	-437 313
Leverandørgjeld	-437 313	0	-437 313
Skyldig skattetrekk	-7 236 759	-7 236 759	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	698	698	0
Sum	-7 673 374	-7 236 060	-437 313
Langsiktige forpliktelser	0	0	0
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Sum	-7 396 663	-6 959 350	-437 313

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Aksjer	Forretningskontor	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
Selskap 1								
Selskap 2								
Balansført verdi 31.12.2015								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.